

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи I-III ступенів №132
міста Києва

Школа I – III ступенів №132
міста Києва

_____ М.І. Савченко
_____ 2019р.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 41 ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

І. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці (*далі* — Інструкція) в кабінеті обслуговуючої праці поширюється на учителя трудового навчання (технологій), *далі* — учитель трудового навчання), який працює у навчальному закладі в кабінеті трудового навчання або навчальній майстерні, навчально-дослідній ділянці тощо. Вимоги цієї Інструкції є обов'язковими для виконання учителем трудового навчання.

1.2. Технологічне обладнання, що використовується на робочому місці у кабінеті трудового навчання (навчальній майстерні):

— верстати для ручної обробки деревини, верстати для ручної обробки металу, абразивні інструменти, електролобзики, електровипалювачі та інше електрообладнання;

— електричні швейні машини та оверлоки;

— інше обладнання та пристрої.

1.3. Учитель трудового навчання допускається до самостійної роботи за професією після проходження медичного огляду і проведення з ним інструктажів з охорони праці — вступного та на робочому місці (первинний, повторний, позаплановий, цільовий).

1.4. Учитель трудового навчання зобов'язаний знати й виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правил поведінки з устаткуванням на робочому місці.

1.5. Під час розроблення Інструкції враховано вимоги з охорони праці виробника обладнання при користуванні ним, а також відомості і вимоги, що внесені на підставі:

— аналізу документів з охорони праці щодо видів виконуваних робіт;

— описів і характеристик робіт;

— вимог технологічних регламентів з охорони праці до виробничих процесів, устаткування;

— наявності характерних небезпечних і шкідливих чинників за нормальних умов праці і при відхиленнях від них, а також способів захисту від їхнього шкідливого впливу на людину;

— аналізу характерних обставин і причин найбільш імовірних аварійних ситуацій, нещасних випадків і професійних захворювань;

— вивчення досвіду з організації охорони праці, використання безпечних методів і прийомів роботи.

1.6. Вимоги з охорони праці надаються з урахуванням послідовності й умов виконуваних робіт.

1.7. Ця Інструкція надає типові ситуації у роботі і не вичерпує усіх вимог безпеки для цієї професії. Поряд з її вимогами потрібно знати і виконувати вимоги, що надаються іншими джерелами, у першу чергу:

— інструкціями і технічними описами обладнання, інструменту;

— підручниками й іншою технічною літературою.

1.8. Основні шкідливі та небезпечні чинники на робочому місці:

- ураження електричним струмом через несправність електрообладнання;
- отримання термічного опіку;
- отримання травм під час необережного поводження з обладнанням, що працює;
- поранення обладнанням, що рухається;
- поранення рук при дотику до деталей, що обробляються;
- поранення ніг інструментом, який упав;
- поранення при неправильному кріпленні інструмента;
- отруєння парами, газами і пилом через відсутність вентиляції;
- втрата працездатності через шум та вібрацію;
- можливість ураження електричним струмом при використанні несправних електричних швейних машинок;
- робота з праскою;
- робота з голками, ножицями, шпильками.
- інші чинники.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Перевірте надійність кріплення навчального обладнання.
- 2.2. Перед використанням електрообладнання перевірте справність електрошнурів, щоб виявити зовнішнє пошкодження ізоляції.
- 2.3. Перед виконанням електровипалювання:
 - підготуйте і перевірте справність інструменту, електровипалювача і пристосувань;
 - переконайтеся, що ручки електровипалювача і проводів справні;
 - перевірте надійність заземлення робочого столу;
 - переконайтеся, що поблизу вашого місця роботи немає легкозаймистих матеріалів і горючих рідин.
- 2.4. Перед роботою із використанням переносних електроінструментів (дріль, переносний трансформатор, шліфувальна машинка, пила, рубанок, електролобзик тощо):
 - переконайтеся у справності струмоведучого кабелю і захисного заземлення;
 - переконайтеся у надійності роботи вимикача;
 - одягніть гумові рукавички і покладіть під ноги гумовий коврик, попередньо перевіривши їх на наявність пошкоджень.
- 2.5. Перед виконанням електромонтажних робіт:
 - перевірте стан інструментів: ручки плоскогубців, гострозубців та інших інструментів повинні мати ізолююче покриття; рукоятки повинні бути з ізоляційного матеріалу;
 - користуйтеся інструментами лише за призначенням;
 - монтувати й збирати електричні схеми, робити у них переключення можна лише за відсутності напруги;
 - збирайте схему так, щоб проводи не перехрещувалися, не були натягнуті і не схрещувалися петельками;
 - під час роботи біля електричних приладів і машин стежте, щоб руки, одяг, волосся не торкалися деталей, що обертаються, і оголених провідників;
 - забороняється перевіряти наявність напруги пальцями.
- 2.6. Перед початком кулінарних робіт:
 - 2.6.1 Під час користування електричною плитою:
 - перед включенням перевірте справність шнура живлення;
 - установлюйте плиту на вогнетривку підставку (цегла, азбест тощо), при включенні плити штепсельна вилка повинна щільно входити у гнізда штепсельної розетки;

— для приготування їжі на електроплиті користуйтеся лише емальованим посудом.

2.7 Перед початком роботи з тканинами:

2.7.1. Перевірити стан приладдя, яке буде використовуватись: голки і шпильки повинні бути без іржі, ножиці із зімкнутими лезами.

2.7.2. Перевірити стан заземлення електричних швейних машинок.

2.7.3. Перевірити готовність учнів до уроку: волосся повинно бути підібране під косинку, кінці одягу не повинні звисати.

2.7.4. Перевірити наявність термоізоляційної підставки для праски.

III. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Не залишайте без догляду на тривалий час ввімкнене електрообладнання. При тривалих перервах вимкніть його зі штепсельної розетки.

3.2. Під час ручної обробки деревини:

3.2.1. Користуйтеся справним, добре налагодженим і наточеним інструментом і лише за призначенням.

3.3. Під час виконання робіт з електровипалювання:

3.3.1. Поводьтеся з електровипалювачем обережно, не упускайте і не використовуйте його як ударний інструмент.

3.3.2. Під час випалювання не торкайтеся гарячих місць руками, щоб не обпектися.

3.3.3. Під час короткотривалих перерв у роботі кладіть нагрітий електровипалювач на спеціальну підставку.

3.3.4. Якщо необхідно відлучитися з робочого місця, вимкніть електровипалювач.

3.4. Під час роботи з використанням переносних електроінструментів (дріль, переносний трансформатор, шліфувальна машинка, пила, рубанок, електролобзик тощо):

3.4.1 Працюйте лише на справному інструменті, не допускайте наявності цвяхів та інших металевих предметів в оброблюваному матеріалі.

3.4.2. Не допускайте вогкості, забруднення, попадання стружок та інших сторонніх предметів на електроапаратуру.

3.4.3. Стежте за справністю захисного заземлення інструмента.

3.4.4. Обробляйте деталі у спеціальних пакетах (шаблонах) чи надійно закріпленими.

Після вимкнення ставте електроінструмент у безпечне положення.

3.4.6. Працюючи переносним електроінструментом, стежте за кабелем живлення (не допускайте його скручування, завалу й інших механічних впливів).

3.4.7. Не робіть часткове розбирання й регулювання інструмента без від'єднання електроінструмента від мережі живлення.

Не переходьте з однієї ділянки роботи на іншу з ввімкненим електроінструментом.

Зберігайте електроінструмент у визначеному місці.

3.5. Під час кулінарних робіт:

3.5.1. При користуванні різальними інструментами:

— картоплю чистіть жолобковим ножом, рибу — шкребок, м'ясо проштовхуйте у м'ясорубку дерев'яним товчачиком;

— передавайте ножі і вилки ручкою вперед;

— нарізуйте хліб, гастрономічні вироби, овочі тощо на обробних дошках, дотримуючись правильних прийомів різання: пальці лівої руки мають бути зігнуті і знаходитися на відстані від леза ножа;

— під час роботи з ручними тертками міцно утримуйте продукти (фрукти, овочі тощо), не обробляйте занадто маленькі їхні частини.

3.6. Під час роботи з гарячими рідинами (вода, жир тощо):

— стежте, щоб під час закипання рідина не вилилася через краї посуду;

— при сильному кипінні зменшіть вогонь чи відключіть плиту;

- кришки гарячого посуду варто брати рушником і відкривати від себе;
- сковорідку ставте й знімайте спеціальним пристосуванням з дерев'яною ручкою.

3.7. Під час роботи з тканинами:

- 3.7.1. Забезпечити постійний контроль за роботою кожного учня.
- 3.7.2. Стежити за дотриманням учнями правил безпечної роботи з голками, ножицями.
- 3.7.3. Дозволяти вмикати в мережу швейні машинки тільки після перевірки готовності учнів до роботи.
- 3.7.4. Постійно стежити за правильністю користування електричною праскою.
- 3.7.5. Не дозволяти учням переходити з одного робочого місця на інше.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Відключіть електрообладнання, електроінструменти, швейні машинки і електричні праски від мережі.
- 4.2. Приберіть своє робоче місце, користуючись щіткою. Здувати чи змитати рукою стружку, пил, сміття забороняється.
- 4.3. Перевірте справність меблів і обладнання. Про виявлені недоліки повідомте керівника навчального закладу.
- 4.4. Перевірте наявність і правильність зберігання швейного приладдя.
- 4.5. Забезпечити організований вихід учнів з кабінету.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У разі виникнення будь-якої аварійної ситуації безпосередньо на робочому місці, на сусідніх ділянках тощо негайно повідомте про це керівника навчального закладу.
- 5.2. У разі відключення електроенергії терміново вимкніть усе електрообладнання, що знаходиться у роботі. Вмикати його можна лише після того, як напруга електромережі відповідатиме нормам.
- 5.3. У разі потрапляння людини під напругу негайно вимкніть електроживлення верстата чи ділянки, звільніть людину від впливу електричного струму, надайте першу допомогу.
- 5.4. У разі несправності устаткування, або при сумнівах щодо його справності й безпечності:
 - припиніть роботу, виконувані операції;
 - відключіть електрообладнання від мережі;
 - візьміть участь в усуненні несправності чи її локалізації, не порушуючи при цьому вимог з охорони праці.
- 5.5. У разі нещасного випадку і травмування:
 - звільніть потерпілого від дії травмуючого чинника;
 - визначіть його стан, щоб вирішити, яку допомогу потрібно надати. У першу чергу визначіть чи є загроза життю і чи потрібно негайно провести штучне дихання і закритий масаж серця. Не припиняйте проведення штучного дихання і закритого масажу серця до появи у потерпілого самостійного дихання і серцевої діяльності та до прибуття медичних працівників — смерть потерпілого можуть встановити лише вони;
 - залучайте осіб, що знаходяться поблизу, до надання першої допомоги й виклику бригади швидкої медичної допомоги;
 - при прибутті медичних працівників надайте їм потрібну допомогу;
 - якщо потерпілий може самостійно дійти до лікувально-профілактичного закладу або медичного пункту — супроводжуйте його;
 - повідомте про нещасний випадок керівника навчального закладу;
 - якщо можливо, намагайтеся зберегти предмети й обставини, за яких стався нещасний випадок, якщо зробити це неможливо — запам'ятайте суттєві факти і обставини;

